

Locuinta Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

in

Strat'a tragatoriului [L6-
văzuteza], Nr 8.Scrisorile nefranțate nu se voru
prim decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trasmisi și nepublicați se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 29. febr. 1872.
12. mart.

Revolutiunea parlamentaria in camer'a Ungariei se continua cu activitatea desvoltata intru inceputa si cu perseverantia cerbica d'in partea oppositiunii spre a si ajunge scopulu d'a elude votarea legii elect. prin cuventari neterminabili. La inceputul siedintelor legiunea graitorilor face observatiuni preste observatiuni la punctele processului verbale, apoi ploua interpellatiuni si la cestiunile cari sunt la ordinea dñlei se inscriu in data cîte 15—20 oratori. Asî in siedint'a de eri (Luni 11/3.) la motiunea facuta pentru tienea siedintelor si dupa amedia-di de la 6—9 ore vorbira cîtu potura de indelungatu vre-o 10 insi, d'inte cari unii fecera parte motiuni noue, parte amendaminte, si alti 15 dep. era inca inscrisi; astfel singur'a cestiune relativu la siedintiele de ser'a are se occupe timpu de cîte-va dille. Majoritatea guvernamentale privesce cu amaritune, dar conformu planului de actiune, in deplina tacere, ceea ce face ca guralivii dreptei si anume dep. Pulszki si Ivanka Zsiga, cari pururea sbiera ca nesce perduți, in urmarea tacerei impusa sunt siliti a suferi torturile infernului, seau cellu pucinu a trece prin focul purgatorului, ceea ce se poate vedé pre trasurtele celle sarbede alle faciei loru, alta data schimonosite de strembature ironice. — Ce va face guvernulu si partit'a sa, nu se scie, pentru ca planulu de actiune statoritu in consiliul ministeriale sub presiedint'a imperatului si primitu de clubulu deachistiloru, se tiene in secretu si deputati guv. toti si-a datu cuventul de onore d'a nu divulgă secretul... Dîn cîte se transpirate se crede, ca dep. guvernamentali s'ar fi ingagiati a nu vorbi neci unulu, ci a lassá pre oppositiunali pana se voru osteni, ca ci primindu-se propunerea d'a se tiené siedintiele si ser'a, temputu va ajunge chiaru in casulu candu fie-sce care dep. oppo. ar vorbi jumetate de ora la flesce-care paragrafu. Asî se dîce ca s'ar fi calculat de celebritatile matematice alle partitei guv., — era de s'ar prevedé ca oppositiunea nu se ostenesce, nu slabesc cu dictiunile si ca temputu n'ar poté ajunge, atunci ca ultimulu remedium, camer'a se va dissolve si se va convocá alt'a ad hoc, adeca numai pentru votarea acestoru legi de mare importantia pentru guvern. Nu scimus cum va justificá guvernulu acesta mersu a sa, de ora ce legile Ungariei nu cunoscu asemene diete ad hoc. Se pare ca guvernulu clocesce la planuri reactiunarie si pretestulu i este binevenit pentru a-lu pune in lucrate. Atunci inse si dñile ministeriul actuale sunt numerate si ne potemu ascepta la unu nou ministeriu compusu d'in vechiulu partit u allu conservatoriloru ruginiti. Mergemu cu passi repedi spre absolutismu. Cîtu pentru noi: chiru draculu, chiru tata sèu. Crede mu ca in septeman'a acest'a se va alege: de are se urmedie desbaterile, seau camer'a se se disolve.

In Cislaitani'a inca arteficiosulu sistemul allu triadei federalistice cu reservatiunea mentale d'a nasce acusi absolutismulu, se svergolesce in doreurile nascerii. Impacatiunea galiciană domnesce inca situatiunea. De la isbutirea acestui Geschäft separatu depinde esistentia parlamentaria a ministeriului Auersperg-Andrássianu, dar si fiitor'a transformatiune a sistemului actuale. Ce monstru nou are se fia Ostrunguri'a cu federalismulu in spinare si peciore, era cu absolutismulu in capu si mani? Cumca asî are se fia acest'a au observatu-mai multi deputati in siedint'a comisiiunii d'in 7/3. si cu frica si-fecera cruce de involuntariu popa-spicu spaima-dracu federalismu, de care absolutistii ostrunguresci nu potu scapá si nu voru scapá. Chiaru si cea mai deplina impacatiune galiciană trebuie se remana injumetatita, unilaterale si defectuosa pana candu a laturea cu d'ins'a va domnl unu principiu de statu, economicu si financiaru cu totulu contrariu, apoi necessitatea mai tare decât ferrulu, d'a nu poté refusá mane altoru-a, ceea ce se da asta-di Galicianiloru, urmedia d'in logic'a inessorabile a faptelor. In

privintia politica, nu se casciga nemica prin impacatiunea galiciană, pana candu aceea nu insema alta, decât numai consolidarea unui sistemu antagonisticu, era d'in punctu de vedere ethicu (morale) nu se casciga chiaru nemici, daca libertates unoru-a, basata pre asservirea altoru-a, se pune in lupta desonoratoria. In fine, d'in punctu de vedere financiaru, socrtelele se voru face pururea cu unu espunente falsu, daca in ecuațiune se va luá aici Galician'a, colo territriul senatului imp. că factori singurateci. Pentru ce barbatii de statu ai Ostrunguriei se infiora de consecuentiele federalismului, perfectu, candu ei lucra a realizá in parte acestu sistemu? Ore ceea ce dau ei asta-di Galicianiloru, că premiu, pentru spriginierea unei scrofulose politice de cabinetu, n'ar fi mai bine ca se dèe toturor tierrelor că apoi acesta erogatiune se devina productiva pentru reisanesetiarea (consolidarea) statului intregu? Ore n'ar face mai bine barbatii de statu ai Ostrunguriei, ca in locu d'a peteci, să construesca d'in nou? in locu d'a face lucru de jumetate, să-lu faca intregu? Ca-ce, in urm'a urmelor, inca voru fi siliti a incepe era de nou, firesce, de voru avé tempu de ajansu. Omenii cu buna intentiune pentru Austria, si-plinescu detori'a, strigandu mereu: caeterum censeo dualismum delendum et federalismum iraugarandum esse.

Calletoria principelui prussianu Fridericu Carlu in Itali'a, se commentedia, mai alesu de diurnalist'a francese, si se crede a fi in legatura cu planuri de alianta intre Itali'a si Germania pentru eventualitatea unui nou resbellu intre acest'a si Francia. Se vede ca Francia, ca si nulu meu este inimicul meu. — Pentru noi este tristu lucru a vedé doue mari popore d'in elementulu latinu, pre celle doue sorori mai mari alle nostre, in relatiuni dusmanoase, portandu relle cugete un'a in contra aitei-a cu stricarea causei communi a latinitatii si spre bucuria teutonismului, inimicu de morte allu elementului latinu. Speram ca Francia nu mai pucinu că si Itali'a si-oru deschide ochii, pana incanu va fi tardu.

Actiunea concentrica a slaviloru meridionali si patriotismulu partitei nationali serbesci.

Era unu tempu, si acestu-a au duratu indelungatu, candu diuariele officiose alle guvernului ung. fabulau despre cordialitatea, intimitatea, ba chiaru si alianta secreta, ce se pretindă că essiste intre ministeriul de Pest'a si intre regentia serbescă d'in Belgradu. Noi inca la 1868. aveam informatiuni, de la agintele Romaniei D. R. I., care atunci, pentru ratificatiunea conventiunii telegrafice-postali petrecuse aici cîte-va septeman, că pretins'a intimitate este numai jocu diplomaticu, in care agintele ung. D. Kállay, că tenu-ru si neespertu ce era, jocă unu rol de compatimitu, facea pre papus'a cu sariture de capriora si incarlimbature dupa tactu, adeca dupa sfora trasa de man'a dibaciloru polici-nelli. Scurtu, Regintie serbesci successe de minune, — că se ne esprimemu romanescu in limba vulgara — d'a-lu face capra pre D. Kállay. Organele de publicitate alle ministeriului ung. se intreceau in zelulu d'a cantă imni intre laud'a regentiei serbesci si intru onorea Dului Kállay, care facuse acesta miaune, — firesce cu intentiune d'a face pressiune a supr'a serbiloru d'in Ungaria. — Intr'una corespondint'a, datata d'in Belgradu, luasemu atunci notitia despre acesta impregiurare si desceptasemu atentiunea cestitoriloru nostri, — firesce cu discretiunea cuvenita in cestiuni de confidentialia — a supr'a mistificatiunii diplomatice, a carei-a victimă era ministeriul ung. prin papusier'a agintelui seu novitii pre luncosulu terrenu diplomaticu. De atunci trecuta cîti-va anni si abié in annulu tr. ministeriulu ung. ajunse la adeverat'a cunoscinta a lucrului, dar' că omenii cei intellepti, barbatii de statu ai Ungariei, daca au mancatu rusine, s'au ferit celu pucinu d'a nu se face si ridiculosi. De atunci: peregrinarea principelui Millanu la imperatulu toturor Russiloru, sunulu protectoru allu toturor slaviloru, si mai alesu allu celloru ortodossi; conduit'a mai pronunciata a regentiei serbesci facia cu cestiunea politico-nationala a intregei natiuni serbesci; actiunea Croatiloru; perseverant'a — demna de imitatu — in lupta

natiunale a serbiloru d'in Ungaria, insufia mari ingrigiri ministeriului ung. Pericolul este imminent si este mare, fara că guvernulu ung. se-lu pota intempiu cu successu, cu atatul mai pucinu a-lu conjură. Impotenti'a guvernului ungurescu facia cu pericolul ce amenintia d'in partea slaviloru, este completa si ea resulta necessarminte d'in situatiunea in care ungrui se afla in urmarea pactului dualisticu. Ungrui n'a avut simpatia natiunilor d'in tierra, si de ar fi avut cîtu de multa, ar fi perduto-o tota prin politic'a loru, necum să fie potutu cascigă noue simpatie; neci macaru a Romaniloru, caroru li canta mereu despre communitatea intereselor si că sortea romaniloru ar fi legata de a ungriloru, si alte asemene fruse vescose, cari inse nu prindu si nu voru priude, decât nmai pre omeni cu apa in creeri, sau cu mintea la pusunariu, pentru că faptele loru stau in oppusetiune impertinentu cu tote frusele loru. — Tote mediulocole cîte le intrebuitiedi guvernulu ung. Apăr inlatuarea pericolului sunt gresite; daca fric'a este reu consiliar, apoi sil'a este mediulocu inca si mai reu, pururea immorale si afurisitu, ma candu nu sta in proportiune cu poterea este lupta in contr'a morelor de ventu; de altmintera trebuie să marturisim, că dupa politic'a urmata pana acum, ungrui abié mai potu recurge la alte mediuloci, decât silnice, pentru că forte au intardafat cu celle morali. „Et fugit interea, fugit irreparabile tempus.“ De alta parte ingerint'a ungheresca in certele constituutiuni cislaitanice, paralisarea actiunii federalistice, frustrarea staruintelor autonome a Cehiloru, opintirile influintiei magiare de a face d'in Poloni una spitia de rota in mecanismul dualisticu si in fine collusinea cu Bismircu, ceea ce nu mai porta sigillulu secretului, tote acestea au descredere-tatu multu pre magari in ochii Slaviloru, odiulu relleloru ce indura poporatiunile slavice d'in Ostrunguri'a se descarcă. Apăr intenționul tăusmanose organele de publicitate ale toturor slaviloru, le illustredia si le inregistredia in tote dñile. Facia cu aceste espectatorii, occupatiunea diurnalistiloru magari se marginesc, a le reproduce in estrasu si fără commentarie; ce e dreptu, acellea n'an trebuinția neci d'unu commentariu; asemene inregistredia elle, d'in candu in candu, simplu, fără commentariu, fenomenele ce se ivesc cu pre orisontele actiunii concentrice a slaviloru. — Ansa la reflessiunile acestea ni-a suppedidat urmatoru a scire electrica a diurnalului mag. guv. „Pesti Napo“ reprodusa si de fratele său — „Pester Loyd.“

„Unu senatoru (care nu se spune. Red. Fed.) d'in Neoplant'a s'a presentat la D. Risticu (membru allu regentiei serbesci) că plenipotentiaru allu Dului dep. Mileticiu, cu missiunea d'a oferiduariulu serbescu, Zastav'a la despusestiunea guvernului serb. d'in Belgradu. S'a inchiaiatu unu pacatu, allu carui-a punctu principale este: spriginierea oppositiunii natiunali a serbiloru d'in Ungaria. Redactorul „Zastavei“ (Stef. Popoviciu) condamnatu de curtea juratiloru mag. d'in Pest'a, i-s'a tramis d'in Belgradu unu ajutoriu de 600 galbeni“ — Fiindu că ambe diurnalele amintite publica acesta scire, fără a o commentă, noi inca o damu totu asi.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 9. martie, 1872.

Presedintele Somssich deschide siedint'a la 10 ore a.m. D'intre ministri au fostu de facia: Lónyay Tóth si Pauler.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, presedintele invita camer'a a tiené siedintia secreta. — In siedint'a secreta s'a propus că asta-di se nu se tienă siedintia plenaria, de asemenea si siedintele sectiunilor se amene pre cîte-va dille, pentru că partile se aiba tempu a discute in cluburile loru cestiunile pendinti si eventualu se esopere una contiegere.

Redeschidiendu-se siedint'a publica presedintele submite la votu propunerile facute in siedint'a secreta, si acceptandu-se,

Siedint'a se inchiaia dupa 11 ore a.m.

Siedint'a de la 9. martie, 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 10 ore a.m. Guvernulu a fostu representatul prin ministri: Lónyay, Kerkapoly, Tóth, Tisza, Bittó si Pauler.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei trecute, presedintele comunica doue petitioni juredictiunarie, cari se trecu la comisiunea petitionaria d'impreuna cu petitionile presintate de deputati N. Iankovics, Ios. Madarász, Ios. Petheș si Ionu Vidats.

Pretul de Prenumeratii:
Pre trei lune 8 fl. v.
Pre sieze lune 6 " "
Pre anul intregu 12 " "
Pentru Romania:
prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei
" 6 lune 16 " = 16 "
" 3 " 8 " = 8 "
Pentru Insertiuni:
10 or. de linia, si 30 or. taos a timbrale pentru fisele-care publicatiune separatu. In locul deschisul
20 or. de linia.
Unu exempliaru costa 10 cr.

Rafailu Kellecsényi interpeleaza pre ministrul de comunicatiune, daca si construirea căii ferate Eipel-Laurinu a venit in combinatiune la marea affacere a căilor ferate, si daca nu, voiesce guvernului a luă si acesta căile intre celelalte căile ferate ce au a se construi.

Ministrul - presedinte, cont. Melhioru Lónyay, declară, că calea ferata Eipel-Laurinu a venit in combinatiune, studiile prealabile sunt terminate si guvernul recunosc importantei acestei căile ferate. — Interpellatorul este multumit cu respunsului ministrului, si camer'a iè actu despre elu.

Adamu Lázár interpeleaza pre ministrul pentru aperarea tierei daca are de cugetu a responde la interpellatiunile oratorelor facute cu privire la redarea castelului din Tergulu-Muresului in posessiunea autoritatii civile si la mutarea de acolo a turnului cu pravu de pusca, seu că si acesta affacere voiesce, că multe altele, și o dellature primacere.

Ministrul-presedinte Lónyay responde pre scurtu, că negociările in acesta affacere sunt in cursu si cătu mai curundu voru duce la scopu. — In sperantia că la tempulu seu ministrului va comunică camerei resultatul negocierilor, interpellatoare se declară de-o-cam-data multumit cu respunsului ministrului, éra camer'a iè actu despre elu.

Vilhelmu Tóth-Pauliny interpeleza pre ministrul de interne in privint'a abusurilor comise cu ocasiunea organizării comitatului Turotiu, intrebandu-lu daca voiesce a ordonă investigatiune si a annullă restauratiunea. (Interpellatoare a vorbitu 43 de minute.)

Ministrul Tóth responde, că organizatiunea si restaurarea comitatului Turotiu au urmatu in modu legal, dreptu-ace'a oratorele n'are neci cea mai pucina causa d'a annullă restauratiunea. — Interpellantele nu este multumit cu respunsului ministrului, dar' camer'a iè actu despre elu.

Alessandru Csanády presinta una petitiune in afacerea modificarii legii electorale, carea se trece la comisiiunea petitiunaria.

Ales. Körmeny interpeleza pre ministrul de cultu si instructiune publica, daca are cunoștința, că in unu casu descris de oratorele unu preutu a cerutu de la miri reversu cu ocasiunea inchijării unei casatorie miste.

Gabrielu Váradyi, si-reinnoiesce una interpellatiune facuta acum trei ani in privint'a ordinatiunii ministeriului, emissa in 3. martie 1869 pentru impiedcarea abusurilor ce se comitu la alegeri, si urgeza respunsulu.

Iuliu Györfy interpeleza pro ministrul de justitia, daca are de engetu a immulti personalulu judecatoriei că are cunoștința despre insuficiența personalului judecatoriei din cestiune, si voiesce a lu immulti, numai cătu că nu e inca statoritu, in ce masura sè se faca immultirea. — Interpellantele este multumit cu respunsului ministrului si camer'a iè actu despre elu.

Ministrul de finanțe Kerkapoly responde la interpellatiunea deputatului Csíky, privitoria la fundatiunea Boeczo-iana pentru veduvele si orfanii honvedilor. Oratorele declară, că intru adeveru Danielu Boczkó a datu guvernului de atunci 5125 fl., dar' sum'a acesta a depusu-o in bancnote unguresci. Dupa suprimarea revolutiunii tote fondurile guvernului ungurescu fure secuestrate de comandanțele militarii de atunci Dusechek. Dupa ce notele unguresci si-perdura valoarea loru, d'in tota fundatiunea remasera numai 125 fl., cari la computarea activelor comune se voru reclamat d'in partea guvernului ungurescu si se voru intrebuinta conformu intențiilor fundatorului.

Ales. Csíky nu e neci decătu multumit cu respunsului ministrului, ci cere că guvernul sè reclame intrega sum'a de 5125 fl., si la casu candu nu va voi acesta, propune că camer'a sè puna la ordinea dñilei acesta cestiune. — Submiendu-se la votu, camer'a iè actu despre respunsului ministrului.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dñilei : pertratarea raportului comisiorii petitiunarie despre petitiunile cuprinse in consemnatia 58. — Petitiunile parte, se transpunu ministrilor concerninti, parte se voru pertrata si deliberă in siedint'a de sambet'a venitoria, 17. martie, si cu acesta siedintă se inchiaia la 3 ore d. m.

Discursulu dlui Dr. Alessandru Mocioni

rostitu in siedint'a camerei reprezentantilor Ungariei d'in 26 ianuarie 1872, la desbaterea generala a supr'a legei electorale.

(Fine.) *

*) Vedi Nrulu 23 alu „Fed.”

A supr'a cestiunilor despre votisare secreta seu publica, nu vréu că sè me estindu mai pre largu. Fia-mi permisu numai pre scurtu a observá, că toti acei ce doresc că alegtorii si eserțiului dreptului de alegere, pre cătu permite potint'a omenescă, sè se ascurce contr'a ori carei influintă necompetiente, au trebutu sè primésca dreptulu de votisare secreta, si d'alta parte, toti acei-a ce sunt amicii pressiuniei si coruptiuniei, firesc că voru dà preferin-

tia votisare publice. (Aprobare in stang'a) — Dlu condensatatu, A. Bujanovits, in cualificatiunea intelectuale afa unicul medilocu, care, dupa parerea sa, mai bine corespunde ideei de statu si de liberalismu, seu desvoltatiunei libere, — căci nu sciu cum s'a exprimatu. Eu d'in partea mea nici sensulu acestu-a nu l'asi poté primi, nu numai pentru aceea, căci pre candu o parte nu dà neci o garantie in privint'a capacitatei politice, totu atunci de alta parte s'ar comite cea mai mare nedreptate, daca s'ar introduce acesta in patri'a nostra, unde instructiunea publica atatu de indezeptu a remasu, in cătu mai multu că 6 milioane d'intre locuitori nu sciu să scria si să ceteșca, — ci pentru că credi, cum-că acesta n'ar fi altu ce-va, de cătu o arma noua in man'a uneltirei de partida, si prin urmare in locu de cospolu propusu amu ajunge chiaru contrariul acelui-a.

Me rogu de ertare, căci am obositu atentiuene onorabilei Camera atatu de indelungat. (Să audim!) Numai căte-va observatiuni fugitive vréu să facu inca cu privire la defectele actualelor legi electorali. Nu vréu să repetesc cele ce au desfasurat altii inaintea mea. Scim bine, că unu defectu esențial alu legilor essintinti de alegere se afia intru impartirea neproporționata a cercurilor de alegere, si acesta a existat in Ungaria că si in Transilvania. Nu vréu să citemu acuma esemplu multe, fia-mi permisu să amintescu numai vre-o căte-va d'in Transilvania unde divergintiele intre singularele cercuri variată intre 1247 si 107,000 de suflete. Onorabilulu deputatul domnul Gabrielu Kemény, la pretensiunea aceea a oposiției, că se se delature acea nedreptate pră batatoria la ochi, dupa care unele comune mici si fără vre-o însemnatate, au drepturi exceptiunali, precum orasiele tacsali din Transilvania, cari au privilegiul de a-si alege deputatul seu propriu, — a respunsu că, acesta delaturare nu e cu potintia, căci orasiele nu se potu majorisa prin locuitorii comitatelor, si că acesta pretensiune ar' fi o pretensiune chinesescă, barbara.

Se poate, că dlu deputatul s'a semftu dora deoble-gatu, că sè faca o asemenea declaratiune, inse acesta me

indreptatiesce a presupune, că domnul a sa considera cestiu-

nile de reforma ale patriei nostre d'in punctu de vedere chinesescu, si atunci trebuie să marturisescu că noi cu greu

ne vomu poté intielege.

In Transilvania, pentru că numai in căte-va linie mai remarcabili sè marchedu legea electorală de acolo, 18 orașie cu 107,862 de locuitori tramtuitu 23 de ablegati, cele 11 scaune saseșci cu 380,422 de locuitori, 22 deputati, 5 seau-ne secuiesci cu 412,828 de locuitori, 10 deputati, 8 comitati pră unu deputat preste totu in cele 18 orașie cadu căte 4694 de suflete, in scaunele saseșci, 16,492 de locuitori, in scaunele secuiesci 41,242 de locuitori, éra in comitate căte 62,521 de locuitori.

Daca nu incap neci o indoieala in privint'a aceea, că acele impartiri neproporționate, cari se potu observa in cercurile de alegere din Ungaria, in mare masura impedeaca posibilitatea, că parlamentul sè fia adeverat'a espressiune a vointiei poporului, atunci credu că luandu in consideratiune neproporționile colosali si pră batetorie la ochi, cari se potu vedé in cercurile electorale din Transilvania, fără nici o sfîrșita potem dice că elu d'in principiu eschidu chiaru si ideea unei adeverate sisteme reprezentative. Si de ce guvernul nu voiesce să schimbe acesta? Asidu credu, că nu este de lipsa sè mai cembatu si eu ne intemeiatulu motivu ce se aduce, l'au combatul inaintea mea altii, mai bine dora, decătu ce eu asi fi in stare; intrebu numai simplu pre dlu ministru de interne să-mi spuna: ore tote acele date, ce sunt de lipsa la impartirea cercurilor de alegere, nu se afla in conscriptiunea noua poporale? si de ce nu? poté că de aceea, fiindu că, precum insu-si dlu ministru de interne a arestatu in vorbirea sa de moi de una-di impartirea cercurilor de alegere nu vré s'o faca dupa numerulu sufletelor, ci dupa proportiunea alegtorilor? — Onor. Camera! trebuie că marturisescu, că au trecutu prin manile mele vre-o căte-va sisteme de alegere, inse asidu căve neci candu n'am auditu si fără nici o sivoare potu să dicu, că unu astfelui de sistem electoral, care nu dupa numerulu sufletelor, ci dupa proportiunea alegtorilor sè fia impartitul cercurilor electorale, nici că s'a mai pomenitu ore candu-va. Dar' insu-si dlu ministru de interne a adusu celu mai tare motivu contra acestei-a, candu a dsu, că cercurile de alegere voiesce să le imparta astfelui, că sè pota conta la durabilitate. Asidu pune intrebarea, că ore prin numerulu sufletelor, seu prin alu alegtorilor se va poté realiză o imparțire mai durabilă. Firesc că daca voi-mu ce-va durabile, atunci aceea prin numerulu sufletelor, si nu prin proportiunea numeralui alegtorilor se va poté esef-tui; daca inse nu sta motivulu acela-a, cum-că au lipsit datele, ceea ce e repetite ori si prin mai multi s'a demonstrat, atunci sè me erte dlu ministru de interne, dar' in acesta nu vedu altu ce-va, de cătu că domnul a sa nu posiede capacitatea ce se recere la executiunea opnului grandiosu alu reformei. (Vilhelmu Tóth ministrul de interne, intrerupu dicindu: Voi merge la dlu deputat, pentru că ieu prelectiune.)

Alu doile defectu esențiale alu legei electorale nu se cuprinda in diferitele censuri, ci in acele diferențe colosali, cari pre bas'a unei-a si acalei-a si calificatiuni se potu ob-

serva in diferitele părți ale tierei. In Ungaria, cu privintia la 1/4 de sessiune, scim că cātima pamentului variedie intre 7 1/2 si intre 15 jugere; daca luam de baza venitulu curat, apoi vomu afă că, dupa temeiul estimatiunoi comisarilor pretiutori d'in anii 1850, venitulu curat variedie intre 12 fl. si intre 61 fl; er' daca vomu luă de temeiul calcululu diametralu, cuprinsu intr'unu conspectu alu ministrului de finanțe pentru dările directe, atunci variatiunea este intre 13 fl. 55. cr. si intre 53 fl. In Transilvania dreptulu de alegere, in cea mai mare parte a tierei, este condiționat de unu venitulu curat de 84 fl; de ora-ce sensulu e 8 fl. 40 cr., cari sunt 10 procente ale venitului curat. Pre candu dura in Torontală de 4 pâna si de 5 ori mai mare venitul e de lipsa pentru cualificatiunea de alegere, de cătu spre esemplu in cottulu Abaúj, pâna atunci in Transilvania e de lipsa unu venitulu curat de 7 ori mai mare, de cătu in părțile cele mai avute, — pre candu in Ungaria minimul de pamentu e 7 1/2 jugere, cari sunt de lipsa pentru eser-ciarea dreptului de alegere, pâna atunci in Transilvania, daca vomu luă de baza calculatiunea frumosa a duii ministrului de interne, e de lipsa chiaru 72 de jugere. Să aruncăm o privire a supr'a starei economice a acestor două tiere: d'in venitulu pamentului roditoriu, dupa arctarea duii ministrului, in Ungaria pre fie-care capu vine 9 fl. 47 cr. — éra in Transilvania 5 fl. 34 cr. — Censulu dura azi e in proporțiune contraria facia cu Ungaria. Dnulu deputatul Török Sándor in vorbirea sa de ei cu tota positivitatea a afirmat, cum-că nu există vre-o tiera pre fael'a pamentului unde sè fia censulu atatu de largită că in Ungaria. Nu me va poté acușa, că aducu inaintea state radicali, spre esemplu me provocu la Prussia, me provocu la Anglia. Candu vremu să judecăm marimea censului privindu-lu acela-ua in comparatiune cu alte state, credu că suntemu pre calea cea mai nimerita, daca vomu esamină aceea, cum-că in proporțiune cu numerulu locuitorilor căi alegtori sunt? si asidu afă, că in Prussia dupa 1000 de suflete sunt 208, in Anglia 83, in Ungaria 73, in Transilvania 50; inse daca nu vomu luă in consideratiune pre alegtorii indreptatitii dupa prerogativele nascerei, de ora-ce e vorba despre marimea censului de avere, atunci remanu ahiaru numai 34. — Credu că acum'a dlu deputatul Török Sándor va fi pre deplinu linisit in privint'a aceea, cum-că sunt state cari in privint'a acesta stau cu multu inaintea noastră.

Intr'altu chipu dlu ministru de interne are deplina dreptate candu dice, că efectulu bunu alu unei legi electorale nu trebuie judecatu basandu-ne pre teorie abstracte, ci luandu in consideratiune rezultatele practice.

Fia-mi permisi a aretă, că ce rezultate practice produce legea electorale d'in Transilvania.

In aretarea dlu ministru de interne cu privire la ultima conscriere a alegtorilor, in Transilvania preste totu s'au inscris 110,000 de alegtori, d'intre acesti alegtori 74,134 de insi pre bas'a prerogativei de nascere au eser-ciatul de alegere, 11,684 pre bas'a censului de 8 fl. 40 cr., 3158 pre bas'a numerului de fumuri, 20,923 pre bas'a altoru cualificatiuni. Pote că neci n'ar fi de lipsa sè mai amintescu aci, cum că acesta aretatate pot servir de baza la judecarea practica a legii electorale, de ora-ce aceste conscriptiuni s'au facutu d'in oficiu, pre bas'a ordinatiunei ministeriale.

Asidu dura d'in intregul numeru alu alegtorilor, 67% sunt de acei-a, cari pre bas'a prerogativei de nascere eser-ciadă dreptulu de alegere. In 8 comitate, districtulu Fagaras si in scaunele secuiesci au fostu inscrisi 84,880 de alegtori, — d'intre acesti-a 70,770 au fostu alegtori pre bas'a prerogativei de nascere, éra dupa censulu de 8 fl. 40 cr. impreuna cu cei pre bas'a fumurilor la olalta abia 10,581, si pre bas'a altoru cualificatiuni cu totulu 3579. Prin urmare dreptului prerogativ de nascere prin acesta lege i se dă o influență de 5 ori mai mare că celor indreptatitii pre bas'a censului si de 4 ori mai mare că toturor locuitorilor. D'intre cele 28 de cercuri electorale, in 25 nobilimes are o majoritate atatu de preponderante, in cătu ea face 2/3, si chiaru 3/4 a toturor alegtorilor, — seu atunci, candu e vorba despre reprezentarea unui milionu 562,222 de suflete, adica 3/4 a toturor locuitorilor, alegerea a 25 de ablegati depinde de la acesta clasa priviligeata.

Dupa acestea dura credu că nime nu-mi va poté imputa că esagerediu, daca voi dice, că rezultatul practic alu acestui sistem de alegere e acela-si, că 3/4 toturor locuitorilor d'in Transilvania sunt eschisi d'in barier'a constiutiunii, si reprezentarea acestor 3/4 depinde eschisivu de la o clasa privilegiata. Aceasta clasa, dupa statistică lui Kőváry d'in an. 1847, se urca cam pana la 200.000 de suflete, — adica face 10% d'in numerulu totalu alu toturor locuitorilor d'in Transilvania.

D'in punctulu de manecare, ce l'am ocupat eu, on. Camera, — nici că va fi dora de lipsa sè mai amintescu, că eu la estinderea dreptului de alegere nu potu luă in consideratiune avere. Inse fiindu că dlu deputatul Gabrielu Kemény in vorbirea sa de ei voindu sè combata datele citate de dlu condep. Sigism. Popu, s'a pusu pre acestu terenu, fia-mi permisi că asta-data éra-si sè-lu facu atentu la aceea, că — da, intr'adeveru are totu dreptulu candu dice, că la o calculate basata pre numeri inainte de tote se recere că numerii sè corespondă adevărului real, inse dinsulu, dupa

cum se cam intembla cu omenii svatosi, e chiaru celu d'antai care nu-si urmăria svatulu seu celu bunu. (Illustrate.)

Dupa opulu intitulatu „Austria adörenzere“ (Sistem'a de contributiune a Austriei) de Michaelu Szepesy, in Transilvani'a totu pamentulu cultivat stă d'in 3.783.969 de jugere. Domnulu condeputatu Gabrielu Kemény inse a luatu in consideratiune teritoriul intregu, si acésta, dupa parerea mea, nu e cu cale, de ora-ce candu e vorba despre aceea, că possesiunea intre doue clase in ce proportiune e impartita, atunci, dupa parerea mea, numai acelu teritoriu se potu luă de baza, care in fapta e impartita degă intre cele doue clase. Padurea si pasiunea in Transilvania, dupa cum sciu eu, pâna acum nici nu sunt impartite, acestea dara nici că se potu luă aici de baza, — de aceea d'in parte-mi, eu me marginesc numai la pamentulu cultivat, care in fapta e impartita degă. 173,281 de iobagi eliberati au avut o possessiune de 2,144,544 jugere. Naseudulu si scaunele sasesci, precum a amintis eri dlu condop. Sig. Popu, posedu 710,000 de jugere, va se dica, la olalta posedu 2.914,514 jugere. Pre man'a nobilimei dara remane 869 395 jugere, séu d'in totu pamentulu de presinte cultivat, $\frac{1}{4}$ e in man'a acelei classe privilegiate, carea eschisiv eserciedia dreptulu de representatiune alu aceloru $\frac{3}{4}$ ale toturor locuitilor d'in Transilvani'a.

Onor. Camera ! Facia cu o astfelu de lege electerale, me miru că dlu ministru de interne a avut curagiul să dica, că nu e nici o necesitate ratiuale pentru reforma, de ora-ce nu esiste nici unu interes de vre-o insemnitate, care pre bas'a legei n'ar fi aici usioru de reprezentatu ; (Vil. Toth „am disu !“) atunci on. Camera, candu $\frac{3}{4}$ ale toturor alegatorilor d'in Transilvani'a numai 3 deputati potu se transmita aici, o clasa privilegiata inse, care nici 10% a toturor locuitilor nu face pre deplinu, tramite chiaru 25 de ablegati, ntunci intr'adeveru se potu dice dlu ministru de interne potu ave unu astfelu de curagi, inse d'in parte-mi pentru unu asemenea curagi nici candu nu-lu voi invidiă ! (Aprobare in stang'a estrema.)

Onor. Camera ! O asemenea lege electorale, fundata pre nisice base privilegiate, e in contrastu directu cu sistemu representativu, cuprinsu in legea d'in 1848. art. V., si intrebu pre dlu ministru de interne, că ore sublim'a ideea fundamentala d'in 1848. art. V. nu primește lovirea cea mai violinte prin sustienarea neatacabile a legei electorali d'in Transilvani'a, basata pre drepturi de prerogative, prerogative, prin cari realisarea acelei idee sublime se face cu totulu imposibile ? — si credu, că daca dlu ministru de interne ar' fi luatu acésta in drepta consideratiune, nu s'ar fi lasatu a fi rapit in focul oratiunei sale pâna la dechiaratiunea aceea, că nu e nime atât de orbu — cutediatoriu, care ar ave curagiul să atace ideea fundamentala a legilor d'in 1848. (Adeveru, asi este ! d'in stang'a.)

Onorabilulu d. Kemény Gábor eri si-a luatu de tema a dovedi, că acea — nu acusatiune, ci afirmatiune fundata, ce onor. d. Irányi Danielu, si dupa dinsulu mai multi au redicatu, cum-că sistem'a electorale este de a dreptulu in contr'a natiunei romane, — dicu si-a luatu de tema a combate acésta, — a amintit si a insiratu acele cercuri electoralni in cari romanimea fiindu in maioritate precumpenitoria, ar potu tramite aici pre representantii loru. Elu, ce e dreptu, nu si-a implinitu promisiunea, că-ci s'a ingagiatu să insire 20 de cercuri, intr'aceea, precum mi-am notat si precum m'au convinsu si insemnările stenografiei, a insiratu numai 15. Elu insu-si a recunoscutu, — si acésta cu cale, că pretensiunea sa este numai o ipoteze, de ora-ce alegatorii nu s'au conscrisu dupa natiunalităti, si asiè pretensiunii sale nu este cu p. tintia a-i dă o base sigura. Si aci dlu Kemény vine in contradicere cu acelu bunu svatul alu seu, că candu voim sè argumentam cu cifre, atunci totu-de-un'a să luăm numai atari cifre, cari corespundu adeverului. Eu d'in parte-mi am acelua-si dreptu a poté past in contra-i cu o alta ipoteze, dar' n'o facu ; multu mai coresponditoru tienu scopulu, a me provocă la resultatulu alegatorilor pentru diet'a trecuta. Scimu că atunci alegatorii romani nu numai au luatu parte la alegeri, ci pre cătu au anternatul de la ei, s'au si nevoit u scoce pre ai loru proprii candidati, si totu-si ei n'au fostu in stare a tramite mai multi deputati de cătu 12. (Ministrul Tóth Vilmos striga : „pentru că au votat pre altii !“)

De altintrelia on. Camera, eu calcululu stimatului domnului deputatu Kemény, de-si basatu pre ipotesa, lu acceptu că reale si intrebu : ore n'a demonstratu dinsulu tocmai contrariul de aceea ce a vrutu să demonstre ? Elu a vrutu să dovedescă că acésta lege electorală nu e indreptata contr'a poporului romanu ; inse, on. Camera, candu dinsulu arata că natiunalitatea romana, care face mai multu de $\frac{4}{7}$ d'in toti locuitorii abia 15 representanti potu tramite, era cele latte natiunalităti cari abia forma $\frac{3}{7}$, d'in locuitorii tieri, tramitu 60 de representanti, atunci elu a demonstratu eclatante că nimenea altulu, că acésta lege e indreptata in contr'a natiunalitatii romane. (Aprobare vivace in stang'a estrema.) Eu altcum, on. Camera, d'in parte-mi nu pretendu că legalatiunea să dăe natiunalitatii romane in Ardélu nici 75, nici 25 de representanti ; eu vréu numai un'a, aceea, că să dăe dreptu egalu natiunalitatii romane că si celoru-alalte ; (Aprobare,) vréu că, d'in caus'a, că natiunalitatea romana in maioritate, să nu se schimbe essenti'a sistemei representative, să nu stârnim pre cai artificiose a majorisă

majoritatea naturala prin minorităti. (Aprobare in stang'a estrema.) Acésta vréu eu. Dreptu si dreptatea vreun eu, alt'a nimic'a. (Aprobare in stang'a estrema.)

Marturisescu că in contr'a vointie mele mi s'a forte lungitu vorba (S'audim !) Pentru aceea trecu tote cu vederia ce am vrutu să dicu cu privintia la projectul de lege le potu trece cu vederea acestea cu atât'a mai vertosu, pentru că condeputatii mei C. Tisza, Irányi, Mocsáry si Vukovics ar aratatu acelea astfelu, in cătu eu nu le-asu poté aratá mai bine, ba nici asiè.

Sè-mi fia ertatu inse acum'a a-mi esprime convictiunea, că adeveratulu motivu alu acestei desconsiderări de detorintia d'in partea guvernului, eu in tocmui că si domnii deputati Irányi, Mocsáry, Kállay si Vukovics, lu cau — că să me sprim cu cuvintele dlui ministru de interne, rostite la alta ocazie, — lu cau in „misterie i nime i a l e.“ Iertare, daca ministrului internalor e atât de sinceru, să mă descopere secretele inimii sale si să ni le arete, eu cu atât'a sum mai multiamit, cu atât'a mai usioru potu demonstrá, ceea ce am de engetu a demonstrá. Eu cau adeveratulu motivu alu acestei neobsevarii de detorintia si in acelu gresit punctu de mancare alu politicei guvernului, lu cau in aceea nedrépta staruintia a sa, d'a susținé si asecurá cu ori ce pretiu suprematia artificiosa a natiunalitatii magiare. (Iosif Madarász intreverbesc : „nu, ci supramatia austro-magiara !“ (Să audim !) Mi-am spusu, on. Camera, in acésta privintia opiniunea inainte de cam unu anu si diumatate ; nu vreun să repetiescu tote acelea ce am disu atunci in acésta privintia. Si asiè fia-mi ertatu a me margini numai la unele, ce afu de neaperata trebuintia a le revocá in memor'a on. Camere. Mi-am sprimatu convictiunea că natiunei magiare i se cuvine cu dreptu suprematia natiunalitatii magiare. Invertuita acestei suprematii naturale, natiunea magiara are si alta mare missiune, carea dupa a mea convictiune o va si implini. Dar' pre cătu e de indreptatirea asesta naturala suprematia, pre atât de contraria este constitutiunalismului si progresului liberu — suprematia artificiosa a natiunalitatii magiare.

De aceea am cutesatu inca inainte d'unu anu si diumatate a face atenta pre on. Camera la ceea ce asta-dia reflectatu si condeputatulu meu Mocsáry — că adeca noi stâmu inaintea alternativei : séu a abdice de suprematia artificiosa si ane impreteniecu egala in dreptatirea natiunalitatilor si a sustiné suprematia artificiosa si a abdice de progresulu liberu.

Acestea le am disu inainte de unu anu si diumatate ; asta-di, on. Camera, stâmu facia cu nove sapte, cari justifica de nou adeverulu opiniunilor mele pronunciate atunci. Daca o data guvernul maneca d'in acea falsa opiniune, că desvoltatiunea si esistintia natiunei magiare numai prin suprematia artificiosa se potu asigurá, atunci e absolutu cu nepotentia de a asteptá că cu privintia la referintiele etnografice ale Ardéului, să puna legea electorală pentru Ardélu de pre bas'a privilegielor pre bas'a sistemei representative a poporului. Dar' tocmai asiè de cu nepotintia ar' fi reformarea legii electorale in Ungaria, daca pentru Ardélu pretindem a sustiné neatinisa legea electorală de acuma ; pentru că acésta numai cu un'a s'ar poté justifică, eu sinceritatea, cu carea dlu ministru de interne si-fecă asta-dia recunoscerea sa.

V. Tóth, ministrul de interne : „Me rogă de ertare, nici cu unu cuventu n'am recunoscetu.“

A less. Mocion : Aceea nu schimba intru nimicu lucrul ori a recunoscetu ori nu ; eu bucurosu asi fi primitu de la dinsulu, daca ar fi recunoscetu, pentru că acésta ar fi fostu primulu pasiu spre abandonarea acestei politice ; dar' dupa-ce nu recunoscetu, cu dorere trebue să renunci la speranța, că va paresi curendu acésta gresita politica.

Tote acestea, on. Camera, nu le amintescu de acusa ; pentru că de-si tienu de gresita acésta politica a guvernului, semtiul de natiunalitate lu tienu atât de sacru, incătu sciu justifică chiaru si unele extravagante ale lui, de-si nu d'in punctul de vedere politic, dar' d'in celu moralu. Nu amintescu acésta că de acusa, pentru că punctul de vedere, d'in care pricepu eu istoriala intregei desvoltatiuni omenesci, m'a invetiatu totu-odata, că ar' fi unilateralitate a se indigă a supr'a slabitiunilor omenesci. Am amintit tote acestea numai pentru a constată că : nunoi suntem, ceice d'in verice cestiune facem u cestiunea de natiunalitate, ci dvostresunteti aceia ; nunoi suntem cari staruim la realisarea de interese speciali si proprii, ci dvostre sunteti, — numai atât'a vreun a constată, că acésta politica este in aprigu contrastu cu interesele bine pricepute ale patriei nostre. (Aprobare in stang'a estrema.)

Si aci, on. Camera, cu bucuria ieu ocasiunea de a constata, că ambele nuantie ale opositionei magiare, asta-data cu resolutiune reproba acésta politica a guvernului.

(Aprobare in stang'a.) Si sum tare convinsu, că in acésta tienuta se va intelni cu semtiul maioritatii precumpenitorie a natiunei magiare, carea va scă că ambitiunea carea si-afa multiamirea sa in consintint'a unei suprematii artificiose, nici pre departe nu ujuje binecuvantările adeveratei libertati. (Aprobare in stang'a estrema.)

Eu, on. Camera, in urm'a toturorul acestoru-a mi-incheiu discursulu cu ceea ce am inceputu, că nu potu să absolviu pre regim'u de inculpatiunea neobsevarii detorintiei sale, că regimulu prim acésta neobserve a detorintiei sale nu interesele tieri, ci indestulirea cutaroru interese particulari si-a luat de scopu, — că acésta nu convine cu interesele bine pricepute ale patriei nostre, si, in fine, vréu a enunciat, că, neacceptandu eu projectul de lege pusu pre més'a Camerei, de baza a discussiunei generale, partinescu projectul de resolutiune presentat de condeputatulu meu Irányi. (Viue aproprobare d'in stang'a estrema.)

„Alb.“

VARIETATI.

* (Episcopu in Ghierla.) Dupa „Corresp. Aut.“ d'in Pest'a publicara „P. N.“ si „P. L.“ scirea, că D. Mihailu Pavelu, vicariu episcop in Maramuresi si deputatu dietale, este designat că fitoriu episcopu alu diecesei gr. cat. romane d'in Ghierla. — Inca cu finea anului trecutu afasemu că se sollicitedia suplenirea vacantei scaunu episcopescu si dupa ce guvernul nu era dispusu a recunosc si a concede diecesanilor dreptulu de alegere, ce dinsii l'a avut si l'a practisatu ca parte integrante a Archidiocesei inca nedismembrate, Pr. Ss. AE. si Metrop. Dr. Ioanne Vanci a au insistat a se face numirea pre basea candidatiunii propuse de Pr. Ss. Candidatiu au fostu : Can. metr. Negruțiu, Can. metr. Pafalvi si Vic. for. Pavelu. A fara de acesti candidati, Metropolitul au recomandat cu vorba pre Secretariul metrop. Dr. Victoru Mihali, care atunci nu potu intră in candidatiune pentru că nu avea etatea canonica. — Episcopii sufragani inca au recomandat cu staruintia pre Can. Ionu Sabau, si Pr. Ss. Episc. d'in Oradea-M. Dr. Iosif Popu-Selagianu au recomandat cu staruintia pre Can. Ionu Sabau, era Pr. Ss. Episc. d'in Logosiu, Ionu Olteanu, pre canonicii Michailu Nagy si Andreiu Liviu. — Intrigele inca au fostu in jocu, asiè episcop rusnacu d'in Ungvaru Panicovici, staruiat pentru numirea canonichului Ghierlanu Gheorghe, era denunciatorii anonimi, afandu că Vicariul Pavelu, de candu este deputatu, are trecere la guvern, incepura a scorci că Pavelu ar' fi casatorit si alte asemene, tote cu scopu de a impiedecă numirea lui. — De candu cestiunea numirii noului episcopu devenisse obiectu de seriosa occupatiune la guvernul, nu era mai multu vorba de altii, decât numai de vic. Pavelu si de secret. Mihali. In fine cestiunea s'a deslegata in consiliul ministeriale de Sambata, 9. Martiu, a. c. tienutu sub presidiulu M. Salle Imperatului, designandu-se de episcopu vicariulu Michailu Pavelu, care probabilmente, cu tote denunciarile facute in contra-i, va fi si numit in scurtu. Asta data ne marginim la istoriculu ce dederam, fără d'a esprime opiniunea noastră a supr'a persoanei. Nu potem inca a retace machinirea ce semtisim, si credem că cu noi d'impreuna o semte nu numai diecesea resp. ci to'i credinciosii provincie metr. gr. cat. pentru scurtarea si resp. refusarea dreptului de alegere. Scimus că atât Metropolitul cătu si Consistoriul diecesei veduvite au cerutu guvernului recunoscere dreptului de alegere, nu scrimu ince, de voru fl insistat cu staruintia si persoverantia spre ajungerea scopului. Trebuie in fine să marturismu, că neci deputati rom. de relig. gr. cat. nu si-a plinitu detorintia in asta privintia.

* (Dinariu romanescu in Italia) Dinariul ital. „Il Tempo“ ce apare in Venetia, publica urmatoriul annunciu diurnalisticu :

Natiunea romana este intre natiunile Europei ceea ce mai multu simpatizedea cu Italia. Deci romanilor resfrari in peninsula italica li va fi binevenita scirea că in Venetia va apăra in scurtu unu diurnal periodic redactat in limb'a loru, carele si prin directiunea politica si prin ideile ce va sustine, li va reaminti patria independenta si va tine într'insii viu sentimentul de natiunalitate.

„Ecce programm'a :

In luna viitora va apăra in Venetia unu diurnal politici literariu, redactat in limb'a romana, portandu titlu „Propaganda“ si va fi redactat de cetateni romani locuitori in Italia, cari, d'in cause ce lesne se potu prinde, voru a pastră incogititul. — Condițiile sunt :

a. „Propaganda“ va essi totu la a diecea dì a lunei, si a nume in 10, 20 si 30, intr'unu elegante fascioru de doue colo de tipariv, formatu 16° mare (32 pagine) si invelitorea.

b. Pretiul prenumeratiunii trimestrali este fipsatu : pentru Romanii libera Lei 6, pentru Ostrunguri fl. 2. 40, pentru Russi'a, Turci'a, Serbi'a etc. franci 7.

c. Directiunea diurnalului nu pretinde altu ajutoriu decât simpl'a refuire a associatiunii (prenumeratiune). Nr. 1. ce va apară in 10 Martiu, a. c. va contine condițiile de abonament specificate mai cu de amenuntulu.

Scrisori si gropuri cu bani a se indreptă la : Directiunea diurnalului „Propaganda“ langa administratiunea diurnalului „Tempul.“ SS. Filippo e Giacomo, in Venetia.

Salutămu aparerea sororii Propagandă recomandandu-o atenționii și sprințirii publicului românesc, nu potem înse cu acesta ocazie a nu da sprijinul dorintei noastre, dă vedea înșintiandu-se în Francia, Italia și Germania diurnale scrisă în limbă tierelor resp. căci este-modu mai mari servitie s-ar face cauzelor noastre naționale, decât prin imnătirea, chiar și în tările străine, a diurnalelor românești, de cărui avem destul să poată mai multe decât cere trebuința în proporție cu actualul numeru al celor români. Dorere înse că spre acestu scop — de a populariza și aperă cauza româna, la straini în limbă lor — neci Crescii nostri nu se misca, neci asociatii, nu se înșintă.

Red., Fed.

** (Frigingia) Diariul mag. din Clusiu „Magy. Polg.” dă că, de să multi cunoscă acestu eveniment, pucini scu înse ce însemnată, deci nu va fi fără interes de vom spune, — dă M. P. — originea lui. În luptă Racotiană pentru libertate spadele (sabiele) ostenilor Racotiani portau inscripția F.R.I.N.G.I.A. ceea ce se splica „Franciscus Racotius In Nomine Gentis Insurgit Armis.” — M. P. nu probă cu nemică acesta spălătire, prin urmare este voluntaria, dar să băba grige că de la „M. P.” că mane pojmane, potenți veni în urmă loru cătare neamătă care după esemplul loru, va da alta spălătire, totu astă de voluntaria, precum se dedese inscripția de pre bani Racotiană „PRO LIBERTATE” luându-se fiese-care littera dreptu unu eveniment si spălându-se este-modu „Peribitis Rebelle Omnes, Laqueo, Igne, Bello, Ense, Rogo, Tandem Austriacorum Tributari Eritis.

(Partita oppositionale magiară în Transilvania.) Cu ocazia adunării generale a partitei stange, ce s-a tenu domineca în 10 martie, în Pestă, reprezentanții transilvaneni (magari), cari au participat la aceasta adunare, tenua o conferință spre a se consultă despre organizarea partitei pentru alegerile viitorie; spre a se potă înse ajunge căstă scopu, s-a aflat de lipsă a se tene să în Transilvania o adunare de partita. Aceasta adunare se va tene în Tergulu-Mureșului și se va conchiamă prin un comitetu de 9 membri, care totu-o dată este însarcinată a face propuneră în privință procederii ce este dă se observă facia de naționalitate. Înse cu totu acestea înca de acum s-a enunciat, că — cu pastrarea integrității tăriei — să se pună cu ocazia alegerilor în intelegeră fraterna cu diferențele semnificative; asemenea s-a primit propunerea, că la alegeri sub nici unu pretestu să nu se demita la vre-unu compromis cu partita dreptă. În fine s-a mai alesu o deputație de cinci, carea să se pună în atingere cu capii partitei aici în Pestă, să dă să se primească deslușiri. — Daca domnii oppositionali numai la alegeri voiesc intelegeră fraterna cu români, apoi dieu mai bine aru face, dar ne-aru dispusă si de aceasta dragoste.

** (Literaria.) Lipsă diarielor literare și scientifice române se sentiesc din sf in sf totu mai tare mai cu semă înse la noi, cei din Daciă cîscăpatina. Cu bucuria salutămu deci fia-care întreprindere în astă directiune salutară. Era în București, în metropolea României, apără în 15. fau a. c. un diariu, intitulat: „Transacțiuni literare și scientifice, revista bilunară,” sub directiunea Drorii Dr. Aug. Laurianu și Stef. Michailescu. Abonamentele se fac la administrația revistei, Calea Mogosioei nr. 7. Pretul pre unu anu 30 lei noui, pre 6 lune 16 l. n. Recomendare mai bună si mai correspundetoria, pentru că aceasta foia să fie imbrăcătă de intregă românească iubită de literatură și științe, nu potem face, decât indegetându interesantul cuprinsu al nrului primu: 1, Prospect; 2, Instructiunea primaria obligatorie. 3, Geniul si talentul, educatiunea loru. 4, M. T. Cicerone si femeile sale. 5, Ce se știe si ce se scie asupra naturei solei. 6, Influența electricității a supră vinului. 7, Spionul prusian (română engleză, versiune) 8, Studiul geografiei la noi. 9, Diverse.

Sciri electrice.

București, 8. martie. Cameră votă creditul estraordinar de diece milioane franci pentru platirea cuponelor din estu-annu, și impotenci guvernului a luă, că imprumutu, sumă de mai susu din cassă de depositu.

Viena, 9. martie. Între pasce si rosalie va intreni una pauza parlamentară, si în acestu interval comisiunea de constituție va deliberă rezoluția galiciană. Dupa rosalie va urmă apoi în Reichsrath desbaterea asupra rezoluției si ale gheră delegațiunii.

Berolinu, 9. martie. Guvernul decisă a nu mai înșintă gimnasia catolice, ci numai protestante să fără confesiune.

Roma, 11. martie. Una depesă din Pisa comunica: Mazzini a morit.

Roma, 11. martie. Toti deputații fracti-

nioru propusera, că cameră să-si exprime profundă dorere pentru moarte lui Mazzini. Dupa ce presedintele accentuată meritele lui Mazzini că publicist, patriot și promovatorul aprigii al unității si nedependentiei Italiei, propunerea se acceptă unanim.

Zagreb, 11. martie. Demisiunea comitetului supremu Trnysky si a comisariului regescu, maresialulu campestru Rosenzweig, s-a acceptat. Cestu din urma primește unu ordu inal.

Praga, 11. martie. Dissolverea dietei va urmă indata după prolongarea Rechestrath ului.

Propriet., edit. si red. respundet.: ALES. ROMANU.

Sifilitică si imopotență,

fia vechie său de curundu nascute, se voru trată după metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pestă, strad'a idolilor nr. 6, etagiul II., usi'a nr. 15., de la 2-5 ore după media-di.

Aceste morburi se tratează a dese ori i modulu celu mai usioru cu doze mari de iodu si argintu viu, si acăstă se face numai spre ajungerea unui rezultat momentan. Pacientii vindecătă in modulu acestu-a voru cădă mai curundu său mai tardu in morburile cele mai infecțioase, incătu înca in aduncile betrane voru avé, dorere, a suferi greu de consecințele acestei tratări usioare si superficiale. Scutu contră acestor felii de pericule ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindeca dorerile cele mai învechite, ci efectul lui este asi de binefacitoriu, îngătu nu lasă nice cea mai mica temere de urmări rele. Dietă ce se va prescrie este simplă si usioru de tenu.

(6-12)

Feriti-ve de speculatori amagitori!

Între multele anunțuri, mai atesa cele de orologie, sunt unele prea pompose si compuse cu intenție de a părea în cursa pre locuitorii de la tiera (provincial). Ori si cine dă întru interesul său propriu fereșe-se de a cumpăra orologie pentru cari vândatorul nu poate să garanteze de ajunsu. Orlăgile cum perete la mine se potu totu-de-ună si după plăcu au a mi se returnă, au a se schimbă cu altele, una dovedă acăstă despre cea mai exactă soliditate.

MENIUL DE DILELORU NOSTRE

sunt orologie prea-bine regulate, cari se vendu cu reversale de garanție pro 2 anni; acele se vendu, precum se poate vedea mai la valo, cu preturi forte mice, numai că trecerea loru să fie mai mare. Deci, nimene să nu scape ocazia binoverșa de a se provea cu unu asemenea obiectu atât de trebuitosu pentru fiese-care casa.

Pentru tote orologie se garantează că la orologeriu.

1 orologiu frumos cu capsula de brons si cadranul emalizat	fl. 1.30
1 cu cadranul de porcelan emalizat	fl. 1.60
1 cu sunaria (care bate)	fl. 2.80
Oră care din aceste, impreună cu desceptator, 20 cr. mai multu.	
1 orologiu, formată mare, frumos lucratu, cu cadranu de porcelan	fl. 2.80 până la fl. 8.20
1 acela-si preafla ornătu, cu desceptator	fl. 3.90, 4.50
1 orologiu cu pictură fină parte anterioră, cadrele aurite său cu gravure de arte elvetica, totu cu desceptatorul, unul	fl. 5.8, 7.8
Orologie de saloan din brons cu recipientu si postament, unul	fl. 2.20-2.60
1 orologiu mare	fl. 3.20-4.50
1 orologiu englezesc de calatorie, cu desceptatorul, ora de sigură cu te lăsa a dormi, — cu tica	fl. 5.
Orologie elvețiane de pusunariu, bine regulate, cu garanție pro duoi ani, forma prea-frumoasa, d'impreuna cu catena de auru-nou	fl. 4.50
Unu adeverat ornamente pentru na-care saloan sunt renomata orologie vieneză cu pandu, cu rotatoriu de 8 die, in una costă frumoasa si de 30 degete de lungă; 1 bucată cu rotatoriu 19 fl., 1 bucată cu batatoriu	fl. 28.

Orologie anglice de pusunariu

cu machina de nicu său de precisiune, garanție pro 5 anni, aceste sunt cele mai sigure orologie fabricate până acum.	
1 Cronometru elveticu	fl. 9.50
1 „sticla” aurită prin focu	fl. 10.50
1 Ancora cu sticla de cristal	fl. 10.50
1 „aurită”	fl. 11.—
1 „aurită” cu capsula dubio, savonetă	fl. 13.50
1 acela-si aurită	fl. 14.50
Orologie duplex americană cu machina dubio, cari mai înainte nu costau fl. 40, acela numai	fl. 18.—
1 bucată cu sticla de cristal	fl. 15.50

Orologie anglice de artă cu machina filigrana, forte fină si cu multă osteneabilită lucrată, 1 bucată	fl. 20—
1 Remontoriu (fara chisă)	fl. 12.50
1 sortă cea mai fină	fl. 14.—
1 ancora de colo mai nouă, cu sticla de cristal dubio, incătu se poate vedea construcția fără a se deschide orologiu	fl. 10.50
1 aceea-si, ancora mai fină	fl. 18.50
Orologie pentru dame, fină si elegante	fl. 12, 15, 18.

Totu felinu de orologie vechie, si cele ce aici nu sunt înscrise, se vendu mai ieftin decât ori unde aiurea. Unu orologiu de soare, bine regulat cu compas, in forma de pusunariu, si după carele se potu regula tote orologie mecanice, costa numai 25 cr.

Catene de orologie de auru talmi.

faconulu celu mai nou si mai pomposu, pre cari catenele de auru genuinu nu intră în privinția nu le intrecu, de ora-ce sunt acuratu imitate în faconu si nici-o dată perdu coloarea aurului.	
1 bucată scurtă cu 70, 80 cr.	fl. 1.20-50 cr.
1 „prea-fină lucrată”	fl. 1.50, 2, 2.50 si fl. 3
catene lungi de grumadi, venetiane,	fl. 1.80 si fl. 2
Medallione de colo mai frumoasa specie cu cată	50, 80 cr. fl. 1, 1.50
din argintu de 13 probe cu cată	fl. 2.50

Se potu capătă numai in noulu si marele

Bazaru de ornamente alu lui A. Friedmann in Vienn'a, Praterstr. Nr. 26. vis-a-vis de teatrulu Carolu.

Tote marfurile, cari nu voru conveni O. DD. cumpători, au se voru reprimă au se voru schimbă cu altele, ceea ce dovedește soliditatea cea mai exactă.

Cele mai noue ornamente,

dupa formă ca mai modernă, fabricate din auru nou, carole pastreaza coloare aurie și prin urmare semenea de minune cu ornamentele genuine, cu pietre imitate, său cu emalză după cum ceară sagofonu.

Brosie (ace) fine, 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl. 1.

— preafla, 1 fl. 1.50, 2, 2.50-2.

Cerceci, fini, 1 parechă 50, 80 cr. fl. 1.

— preafla, fl. 1.50, 2, 2.50.

Garniture intrege, ace si cerceci 80 cr. fl. 1.20, 1.60;

— preafla lucrate fl. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Braglete, fine, 1 buc. 50, 80 cr. fl. 1.

— preafla fl. 1.50, 2, 3, 3.50.

Coliere preafrumoase, 1 buc. 90 cr. fl. 1.20 până la 1.50.

Medallione, fine, 20, 40, 60 cr.

— preafla 80 cr. fl. 1, 1.50 cr.

Inelie preafrumoase, cu osibile pietre imitate, 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl. 1.

Catene de orologie pentru domni, scurte 50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2.

Catene de grumadi, totu de 13 probe, fl. 1.40, 1.80, 2.

Acc pentru domni, 20, 40, 60 cr.

Bumbi la camasie, 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.

Bumbi la manecă, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.

Bumbi la gulera 5 si 10 cr.

Garniture intrege, bumbi la camasie si manecă,

50, 80 cr. fl. 1, 1.50.

1 legătură de asemenea de orologie 60, 80 cr. fl. 1.

Inelie de auru genuinu cu pietre imitate, scurte fl. 8 50